

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 8. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-helyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

A püspöki kar körlevele.

(—a.) Egy hét múlva fogják a székről kihirdetni a püspöki kar körlevelét, melyet az a hívekhez intézett az egyházpolitikai törvények életbeléptetése alkalmából. E körlevél, valószínűleg indiskreczió útján, a fővárosi lapokba, még pedig a liberális lapokba került. A »Pester Lloyd«, a »Pesti Hirlap« már napok óta közölnek részleteket belőle, — a »Pesti Napló« tegnapi száma pedig az egészet közli.

A »Pesti Napló« által közölt szöveget, megvalljuk, nem tartjuk apokryphnak, közöljük azért egész terjedelmében. Elfogadjuk azt avval a köteles tisztelettel, amelylyel a püspöki kar intézkedését fogadni tartozunk. Nem bíráljuk, hanem köszönjük azt.

A körlevél első része oktatás a ker. házasságról. Kifejti az egyház tanítását a házasság szentségéről. Hogy az szentség, hogy felbonthatatlan, hogy az egyháznak joga van felmenteni az akadályok alól, e jogáról le nem mondhatott. Kimutatja, hogy mindez nem új tanítás, hanem így vallották ezt már az első keresztények az — üldözések korszakában is.

A második rész az úgynevezett »polgári házasság«-gal és az ebből származott új viszonyokkal foglalkozik. Utasítják ugyan a püspökök híveiket, hogy a polgári hivatalnokhoz elmenjenek, de nem azon szándékkal, hogy előtte ker. házasságot kösenek, hanem, hogy ahhoz a polgári jogokat biztosítsák. — Lelkiismeretben kötelezi a jegyeseket, hogy házassági szándékukat előbb a lelkészüknek hozzák tudomására. »Az Úr Jézus szerelmére« kérik és intik híveiket, hogy: miután a törvény követelésének eleget tettek, ha csak lehet még az nap az Isten színe előtt kössék meg házasságukat.

Azoknál, akik megelégednének a »puszta úgynevezett polgári házasságkötéssel« szigoruan fog elbánni a püspöki kar. Határozottan kijelenti, hogy az egyház »őket

igaz ker. házásokul sohasem fogja elismerni, az ilyenek mint nyilvános bűnösök a bűnbánat szentségében fel nem oldozhatók, a sz. áldozáshoz nem bocsáthatók, kereszt- és bérmaszülők, valamint násznagyok nem lehetnek, — *egyházi tevékenységben nem részesíthetők.*

Végül figyelmeztetik a híveket, hogy — ha az a szomorú eset állana be, hogy válási keresetet kellene indítaniok, a szent-székekhez forduljanak.

A befejezésben kívánja a püspöki kar, hogy az új intézmény próbakő legyen, melyen igazolják a kath. hívek, hogy igazi katolikusok, hogy a Szentek társai és Istennek háznépe.

Vajha e remény mielőbb megvalósulást nyerne!

Krisztusban Szeretett Híveink!

Szívünk mély fájdalommal értesítünk Bénéteket, hogy az úgynevezett »polgári házasságról« szóló törvény folyó évi október hónap elsején életbe lép. E szerint Krisztusban Kedvelt Híveink, a házassági ügyekben, e naptól kezdve, Ti is kényszerítve lesztek az egyházi törvények szigorú megtartása mellett, az eredeti törvény rendelkezéseit is figyelembe venni.

Magatok is tudjátok, hogy legalázatosabb felterjesztést intéztünk a trón számolyához, emlékiratot a magas kormányhoz és ott ahol jogunk és kötelességünk volt szólani — a törvényhozás termében — előszóval is elmondottuk: hogy e törvény szent hitünk tanával ellenkezik;

hogy bennünket katolikusokat kilenc századon át elismert és gyakorlatban volt jogunktól foszt meg;

hogy alkalmas a vallásosságot és az ezzel összekötött erkölcsiséget gyengíteni;

hogy veszélyezteti a család tisztaságát, mely pedig szent Istvántól kezdve napjainkig nemzedékről-nemzedékre származtatta át az ősök vallásos és hazafias erényeit.

De nemcsak az ország sorsát intézőihez fordultunk, hanem pásztorlevelünkben Titeket is felszólítottunk, esedeztetek buzgó imáitokkal segítségért a Mindenhatóhoz az egyház és a haza ügyében.

Szóval, mint főpásztorok és törvényhozók, hívők és polgárok megkíséreltünk mindent, hogy e törvény létrejöttét megakadályozzuk.

Mindazonáltal az isteni gondviselés, mely kifürkészhetetlen utaiában, mely a rosszból is jót tud támasztani, megengedte, hogy a polgári házasságnak nevezett intézmény hazánkban is behozott.

Nem történt-e ez talán azért, hogy e törvény a hithez való igaz hűségteknek, a katolikus

Anyaszentegyházhoz való tántoríthatatlan ragaszkodástoknak próbaköve legyen?

Mert Krisztusban Szeretteink! miként fegyvergyakorlás edzi a katonát, a csata szüli a hőst: azonképpen Krisztus hitvallóit is a küzdelmek, a bajok és veszélyek próbálják ki és csak azok, akik mindvégig kitartanak az igaz hitben és e hit szerint való cselekvésben, csak azok nyerik el a győzelem koronáját, amelyet mindnyájunk számára elkészített az Úr!

Hogy tehát titeket a szent hitünk iránt való hűségben, az Anyaszentegyházhoz való ragaszkodásban megerősítsünk; hogy Titeket a megtévedéstől, amelybe az új törvény ejthetne, megóvjunk; főpásztori kötelességünknek tartjuk, elétek adni a következőket:

Először: Mit tanít és mit parancsol Nektek, Híveink, az Anyaszentegyház e házasságot illetőleg.

Másodszor: Miként kell az új törvényvel szemben viselkednetek.

Midőn e fontos ügyben tanítással és utasítással Hozzatok fordulunk, komolyan intünk és kérünk benneteket, hogy szavunkat hallhatatlan lelketek üdvére őszinte megszíveléssel és szent engedelmisséggel fogadjátok, meglévén győződve, hogy azt ama súlyos felelősségnél fogva intézzük hozzátok, amelyet az Úr Jézus Krisztus az apostolokra s azok utódaira, reánk hagyott, hogy Titeket, gondjainkra bizott Híveinket, az élet minden változó viszonyai között szent hitünk útján az örök életre vezreljünk.

I.

Midőn az Anyaszentegyház tanítását a házasságról röviden Elétek adjuk, ne gondoljátok azt, Kedvelt Híveink, hogy talán ma, az új törvény hatása alatt, e tekintetben új tanokat hirdetünk Nektek, Távolról sem.

Amit Krisztus Jézus az idők teljében hirdetett, amit az ő Egyháza, a keresztény katolikus Anyaszentegyház, hogy higgyük, élénkbe ad, azt hirdetjük mi ma Nektek.

Mit tanít tehát az Egyház a házasságról?

Tanítja először:

hogy Krisztus rendelete szerint a keresztények között csak az a házasság, ami egyszersmind szentség; épp azért minden más frigy, mely nem mint más szentség jött létre, kötéssék az bár a polgári hatóság előtt, az bizony nem házasság és így frigyben élni nem egyéb, mint házasságon kívül való bűnös együttélés.

E szerint a katolikusok a jövőben sem köthetnek másképp valódi házasságot, mint kötötték apáink, tudniillik az Anyaszentegyház törvényei szerint, az illetékes plébános vagy ennek megbízottjai előtt, két tanu jelenlétében.

Tanítja az egyház másodszor:

hogy az érvényesen megkötött valódi házasság felbonthatatlan.

Eszerint katolikus nem köthet addig újabb házasságot, míg hitestársa életben van.

Tanítja az Egyház harmadszor:

hogy katolikus nem köthet oly házasságot, a melynek bárminő egyházi akadály van

utjában, ha csak ez akadálytól az Egyház őt fel nem menti.

Eszerint amiként eddig, úgy ez után is köteles lesz a katolikus hívő a készülő házasságot legelőször is saját plébánosánál bejelenteni, hogy a nélküli létező akadálytól, ha lehetséges, felmentessék;

ha pedig az akadály olyan, hogy attól az Egyház fel nem menthet, a házasság meg nem köthető.

Ezek katolikus hitelvek, a melyekről az Egyház sem emberi tekintetért, sem hatalmi önkényért, sem emberi törvényért le nem mondhat;

nem mondhatna le még akkor sem, ha bármely üldözéseknek lenne is kitéve.

Igaz ugyan, hogy javára van az Egyháznak, ha törvényeit az állam is tiszteli, azoknak megtartását sürgeti és megköveteli; de viszont az államnak is nagy haszna van abból, hogy az Egyház hívei vallásuk rendeleteit pontosan megtartják; mert elismert igazság az, hogy az országok talpköve és biztonsága népeinek valóságosága.

Ha azonban az állam saját érdekének kárával az Egyházat magára hagyja, vagy, ami még rosszabb, intézményeit figyelembe nem véve, törvényeinek fogantatását megnehezíti: mit tehet az Egyház egyebet, mint hogy küldetésének tudatában, halad azon az úton, a melyet isteni alapítója, Jézus Krisztus kijelölt, fennen hirdetve az apostol szavaival: »Inkább kell engedelmeskednünk Istennek, mint az embereknek.«

Igy tett az Egyház a múltban, így fog tenni a jövőben is.

Tudjátok, Kedvelt Híveink, mily ádáz üldözéseknek voltak kezdetben a keresztények kitéve.

Ha magukat keresztényeknek vallották, ha Egyházuk iránt való kötelezettségeiket teljesítették, börtönbe hurczoltattak, vadállatok elé vették vagy más kínos halállal végeztették ki.

Megingott-e ezen üldözések alatt a keresztények hűsége szent hitükhöz?

Nem ingott meg.

Megszűnt-e a híveknek Egyházukhoz való ragaszkodása?

Nem szűnt meg.

Sőt inkább! Százazrek és milliók ontatták véreket Krisztusért és Egyházáért.

Avagy talán az Egyház akkor mást tanított, s hogy híveinek sorsán könnyítsen, talán elhallgatott oly tanokat, melyek az állam fel fogásával, törvényeivel ellenkeztek?

Korántsem!

A házasságot illetőleg az Egyház üldözések közepette is azt tanította, hogy a keresztény házasság nem olyan, mint a pogány házasság; hanem hogy szentség, hogy felbonthatatlan, s hogy híveinek, akik házasságra akarnak lépni, az ő törvényei szerint kell házassodniok. Tanusítja ezt már Szent-Ignác, Szent-Péter apostolnak az antiochiai püspöki széken közvetlen utóda.

Az apostolok ezen tanítványa ugyanis Rómába hurczoltatván, hogy ott Jézus hiteért oroszlánok elé vettessék, ez utjában — katonáktól őrizve — több levelet írt, amelyek egyikeben meghagyja, hogy a hívek a püspök tanácsa nélkül házasságot ne kössenek, nyilván azért, hogy a püspök megítélhesse, vajjon a katolikus Egyház törvénye szerint köthetnek-e az illetők házasságot.

Hasonlólag Athenagoras, keresztény név lett pogány bölcs, védőiratában, amelyet Krisztus után körülbelül 175-ik évben a keresztények érdekében az akkori római császárhoz intézett, határozottan kijelenté: »hogy nálunk keresztényeknél mindenki azt tekinti és ismeri el feleségének, akit nem az állami, hanem a keresztény törvény szerint vett nőül.«

Ime tehát, Kedvelt Híveink, az üldözések idejében is szent kötelesege volt a hívőknek, házasságukat az Egyház törvényei szerint megkötniök. És az első keresztények az állami hatalom részéről szenvedett üldözések dacára is lelkiismeretesen teljesítették kötelesegeiket.

Ti e szent ősök utódai vagytok; példájukon buzdulva, Ti is meg fogjátok tenni azt, a mit az Anyaszentegyház parancsol, annyival is inkább, mert ezt az új, bármennyire sérelmes törvény mellett is megtehetitek.

Ime tehát a próbakő, a melyen hithűségetek, az Egyházhoz való ragaszkodástok megválik; megválik: élő gyümölcsöt hozó, vagy terméketlen, száraz ágak vagytok-e a kicsi mustármagból nőtt, az egész világra kiterjedt terebélyes fán, melyet az Ur maga ültetett, saját és érette kiszücsöztetett mártírjainak vérével öntözött.

II.

A mondottak után nagy tévedés volna azt hinni, hogy az új törvény eddigi vallási kötelesegeiteket a házasság tekintetében a legcsekélyebb mértékben is változtatta vagy módosította volna, mert a katolikus Egyháznak a házasságról szóló tanítása és törvényei az ugynevezett polgári házasság behozatala dacára ezentúl is kötik lelkiismereteket s azokat halálos bűn nélkül a jövőben sem mellöz-

hetitek. Mindazonáltal az egyházi törvények szigorú megtartásán kivül a házasságkötésnél kénytelenetek lesztek figyelembe venni az új törvény rendelkezéseit is a végett, hogy a templomban kötendő szent frigyetek az állam előtt is bírjon polgárjogi következményekkel.

Hogyan voltunk eddig?

Eddig az állam az Egyház törvényeinek megtartásával kötött házasságot a maga részéről is elismerte törvényes házasságnak, felruházva azt mindazon következményekkel, a melyek a polgári jog szerint a házasságból származnak.

Az új törvény szerint az állam, az Egyház színe előtt kötött házasságot a maga részéről most már el nem ismeri; a házastársakat olybá veszi, mintha házastársak nem is volnának; gyermekeiket törvényes gyermekeknek nem tekinti, és a házasságnak polgárjogi következményeit csakis azon házasságoknak adja meg, akik teljesítik az új törvény által követelt formásokat, a melyekre nézve utbagazításért lelkipásztoraitokhoz forduljatok.

Ezen formásokat megtartják katolikus testvéreink oly országokban, ahol az ugynevezett polgári házasság már régebben behozatott. Kénytelenek lesztek, Krisztusban Kedvelt Híveink, Ti is megtartani és pedig egyedül a végből, hogy az Egyház színe előtt kötendő házasságoknak a polgárjogi következményeket az állam előtt is megszerezétek.

Mint hogy azonban szent hitünk szerint a katolikus jegyesek csakis az Egyház előtt tett akaratnyilvánításaik által lesznek Isten és a lelkiismeret előtt valódi házasságok, a törvény által követelt formásokat nem szabad azon szándékkal teljesíteniök, hogy a polgári hivatalnok előtt keresztény házasságot kössenek, hanem egyedül avval a szándékkal, hogy a katolikus Egyház rendelete szerint kötendő házasságuk számára a polgári jogokat biztosítsák.

A törvény követelményeinek így eleget téve, sohasem fogtok megfélemezni arról, hogy e polgári ténykedést végezve, kötelesegtetek mint katolikusok még nem tettetek eleget; nevezetesen ragaszkodnotok kell őseitek, háaitok katolikus hitéhez, mely szerint a házasság szentség és keresztény jegyesek e szentségben csak egy részesülnek — mint már fentebb említettük — ha a házassági frigyét az Anyaszentegyház szabályai szerint kötik meg; azon akaratjukat, hogy egymással házasságra lépnek, az illetékes plebános vagy általa megbízott áldozár és legalább két tanu előtt ünnepélyesen kijelentik.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Utra kelt az anya fecske!

Utra kelt az anyafecske
Ereszünk aljáról;
Nincs a kiket megetessen
Csicsergő ajkából,
Sem a kiket megittasson
Körös hús vizéből
Elszakadtak, tova szálltak
Anyai szívetől!

Nézem, nézem elmerengve
A fecske madárkát
Bánatosan mint lebbenti
Holló színű szárnyát.
Üres neki már a világ
Mert az eresz alja
Messze szárnyalt kicsinyeit
Tán sosem takarja.

Nézem, nézem elmerengve
S majd jövőnkbe nézek
Nem-e lesz a mi szívünk is
Egykor ilyen tépett?
Nem e jön ránk kőbor félhő
Vészterhes színével,
Elborítva örömről
A kétes jövővel.

Nézem, nézem s rátök gondolt
Eltűnődve lelkem:

Hogyha majd az évek tűnnek
S nőttök mind a ketten;
Nem éri-e boldogságunk
Az a kínos álom —
Mint azt a kis fecske madárt
Érte e világon!

Érzem, érzem: utra keltek
Ti is majd idővel
Mint azok a kicsi fecskék
A szárnyas idővel!
De jövőnk bánatunknak
Megmarad reménye . . .!
Hogy nedves lesz könnyelektől
— Sirjainknak széle!

Tompá Kálmán.

A h a l á l.

— Emlékezések Markovics Mártonról. —

— A „Tiszántul“ eredeti tárczája. —

Szegény Markovics Marci tehát csakugyan meghalt! A sárguló falevél meghozta neked is az enyészetet, a megnyugovást. Hát nem látnak többé azon a könnyű és mégis valahányszor a kezébe vették, súlyos boton (óh mert hiszen mennyi keserűség, mennyi lemondás volt abba bevésve) vagy biccenteni az utcán, nem halljuk többé már azt az iszonyu, tompa rekedt köhögést melledből kitörni. Te csendes

vagy és nyugodt mint az a lehullott sárga falevél.

— Még csak egy pár hónappal is ezelőtt mennyi ambícióval, mennyi bizalommal fogtál neki az életnek és most már nincsenek reményeid, nincsenek vágyaid, az a halál kiölt mindent belőlünk!

Szerény, esendes ember voltál, a kinek nem figurált a neve mindenütt, de azért még is ismert mindenki. Nem voltál stréber, nem voltál nagyravágyó, akik, ha meghallnak neveik ott forognak a lapok hasábjain. De nekem úgy tetszik, hogy e nekrológia tartoztam neked. Nem, nem is neked, de a nagyközönségnek! Hiszen, ha te tudtad volna, még életetbe fogadást tétetél volna velem, hogy ezt meg ne írjam. Olyan különös érzés is fog el, mintha szellemed itt repkedne körültem, mikor irászatoldnál e sorokat papírra vetem; mintha halálánál nehéz köhögéset, mintha felém hajolnál és megfognád tollamat, hogy ne írjak feleled.

Nem is tudom én, de ha végignézek az ifju generáczió, úgy tűnik fel nekem, hogy nagyon kevés mai nap az olyan fiatal ember, mint amilyen te voltál. A mai korba, midőn a stréberség, a feltűnési vágy fogja el a fiatalságot, a komoly munka sok előtt olyan megvetettnek látszik, szinte egész más képét látom a mai kornak, midőn mindenki a tudományos pályára tör. Tehát csak hypokrizis volna mind ez!

Mai nap olyan kevés a fiatal ember, a ki tudományos műveltségére volna büszke, legnagyobb részük üres buza kalász módjára tartja

Ezekből kifolyólag, lelkiismeretben kötelezzük a jegyeseket; hogy mielőtt a polgári közegeknel a polgári ténykedést megindítanak, házassági szándékukat előbb okvetlenül a lelkesnek hozzák tudomására, hogy általa a szükséges előkészületek az egyházi házasságkötéshez megtörténhessenek és a netán fennforgó egyházi akadályok eltávolíthatók legyenek.

Ha a plebános az előkészületeket megtette és a házasulandóknak kijelentette, hogy házasságuk megkötése ellen az Egyház részéről semmiféle akadály fenn nem forog, ezután, de csakis ezután mehetnek a házasulandók az anyakönyvvezetőkhez és annak is bejelentik, hogy házasodni akarnak.

Az ur Jézus szerelmére kérjük és intjük a házasulandókat, hogy miután a polgári törvény követeléseinek eleget tettek, hacsak lehet, még az nap a templomban, Isten színe előtt kössék meg az Egyház rendelete szerint házasságukat; ha pedig bármilyen oknál fogva lehetetlen volna az nap vagy esetleg több napig a templomba menniük, mindaddig, míg egyháziilag össze nem keltek, magukat valódi házások nem tekintethetik, a házastársak jogaival nem élhetnek.

El bennünk azon vigasztaló remény, hogy Ti mindnyájan, Kedvelt Hiveink, ezen főpásztori utasításainkat és intelmeinket készséggel fogadjátok és megtartjátok. Ha azonban találkozónak oly keresztény katolikus hívők, (mitől Isten őrizzen), akik a pusztá ugynevezett polgári házasságkötéssel megelégednének és ezután keresztény házasságot nem kötnek, azoknak már most kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a katolikus Egyház őket igaz keresztény házásokul sohasem fogja elismerni, s minthogy nyilván megvetik az egyház törvényeit és ezáltal botrányt okoznak, magától érthető, hogy ilyenek, mint nyilvános bűnösök állandó ellenszegülésök és folytatott bűnös együttélésük mellett a bűnbánat szentségében fel nem oldozhatók s így a szent áldozáshoz sem bocsáthatók, kizártnak egyes egyházi jogok gyakorlásából is: keresztelésnél, bérmálásnál, mint kereszt- illetve bérmászültök, egyházi esketésnél, mint tanúk el nem fogadhatók, a templom-gondnoki tiszt rájuk nem ruházható és egyházi temetésben is csak akkor részesíthetnek, ha Istennel kiengesztelődve, a bűnbánat jelei közt halnak meg.

Végül még egy igen fontos körülményre figyelmeztetünk Benneteket.

Tudjátok, hogy az egyszer érvényesen megkötött valódi házasság felbonthatatlan; maga az ur Jézus mondta: Amit Isten összekötött, ember azt szét ne válaszsza; az oltárnál is megesküdtek, hogy egymást holtiglan el nem hagyjátok.

A felbonthatatlanság hitelv, amelyet semmi emberi törvény meg nem változtathat.

Megtörténhetik mégis és meg is történik olykor, hogy a valódi házasságban is a házastársak között az együttélés lehetetlennek mutatkozik; ez esetben az Egyház elválasztja őket, mint mondani szokás, ágytól és asztaltól anélkül azonban, hogy hitvestársak lenni megszűnének; tehát a férj sem vehet el más nőt, a nő sem mehet máshoz férjhez mindaddig, míg egyikük el nem hal.

Eppen azért, ha az a szomorú eset beállana, hogy válási keresetet kellene megindítanotok, jövőre is fenmarad és lelkiismereteket terheli az a kötelezettség, hogy az egyházi szentszékhez forduljatok s ennek ítélete szerint igazodjatok.

* * *

Krisztusban Szeretett Hiveink!

Elétekbe adtuk a katolikus Egyház tanát és a Ti kötelességeteket a házasság körül; megmondottuk, miképp kelljen magatokat az új törvényvel szemben viselnetek, hogy földi javaitokat a polgári törvény követelménye szerint is biztosítva, Isten és Egyháza előtt és pedig csak is itt, valódi házasságot kössetek.

Kérünk Benneteket, hogy Ti, a kik az Anyaszentegyház tagjai vagytok, házasodni a jövőben is az ur oltárához menjetek, mert csak akkor teljesítitek katolikus kötelességeteket és az a jókívánság, amelylyel az új családot alapító párt a szülők, rokonok s jó barátok elhalmozzák, csakis akkor lehet fogados, ha az Egyház és Isten áldása kíséri.

Ismételjük: az új intézmény legyen a próbakő, amelyen igazoljátok, hogy igazi katolikusok, hogy a Szentek társai és Istennek háznépe vagytok.

Az ur Jézus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen és maradjon Veletek. Amen.

Kelt Budapesten, az 1895. évi augusztus 31. és szeptember 1-én tartott közös tanácskozmányunkból.

Kolos s. k., bibornok, esztergomi érsek. Lőrincz s. k., bibornok, nagyváradai püspök. György s. k., kalocsai és bácsi érsek. Viktor s. k., gyulafehérvári és fogarasi érsek és metropolita. János s. k., győri püspök. Mihály s. k., nagyváradai görög katolikus püspök. Nándor s. k., pécsi püspök. Constantín s. k., váci püspök. János s. k., szamosújvári püspök. Ferencz s. k., erdélyi püspök. Kornél s. k., szombathelyi püspök. János s. k., eperjesi püspök. Imre s. k., nyitrai püspök. Zsigmond s. k., kassai püspök. Gyula s. k., szathmári püspök. Károly s.

k., veszprémi püspök. Sándor s. k., csanádi püspök. Fülöp s. k., székesfehérvári püspök. Gyula s. k., munkácsi püspök. Pál s. k., szepesi püspök. Károly s. k., besztercebányai püspök. Ipoly s. k., pannonhalmi főpát. Szekeres János s. k., rozsnyói kápt. helynök. Pap Péter s. k., lugosi káptalani helynök.

Az „új Olaszország“ ünneplése alkalmából.

A »bevezetett tények« alapján erőszakosan megalkotott »ifju Olaszország« tegnapelőtt ünneplelte meg azon erőszakos ténynek negyedszázados emlékét, a midőn a »Porta Pián« betörték Rómába és elrabolták még ezt az egy várost is jogos tulajdonosától, a pápától.

Ez alkalmából a római „Voce della Verita“ így ír:

— Imádkozzunk.

»A mai nap« — így folytatja — »ránk nézve a bűnbánás napja. A szabadkőművesség összes elvtársait Rómába csöditette erre a napra, a melyen az olasz katonák kicsikarták a Rómába való belépést. A legyőzöthöz méltóság illik és ezt úgy tartjuk meg, ha követjük XIII. Leó tanácsait. A fájdalomtól megtört atya mondá gyermekeinek, hogy imádkozzanak és bánják meg bűneiket. Imádság és bűnbánás azok a fegyverek, a melyek előbb vagy utóbb győzelemre visznek. Mi kérjük Istent, hogy kegyelmezzon meg ellenfeleinknek és könyörüljön rajtuk. Tanítsa meg őket arra, hogy beismerjék vétkeiket és hogy nincs keserűbb dolog a földön, mint az igazság parancsainak megsértése.«

Beszélik, hogy a pápa akadályozta meg, hogy néhány intranzigens ellentüntetést rendezzen. Indítványozták, hogy e napra zárják el a vatikani könyvtárt és muzeumot, de a pápa ebbe sem egyezett bele.

Az Ave Maria után tegnap a Péter-templomban az apostolok sirján hosszan imádkozott XIII. Leó és aztán visszatért a Vatikánba.

A rómaiak és a nagyszámú idegenek magatartása mintaszerű. Senki sem akarja az egyház szabadságát korlátozni és mindenki tartózkodik attól, hogy demonstrálja a Quirinál és Vatikán közti ellentétet.

Az idegen konzulátusok és követségek közül csak az angol nagykövetség, a mely a Porta Pián van, tüzött ki zászlót.

magasan fejét és büszkeségüket távolról sem tudományuk, hanem születésük vagy pénzük képezi.

Olyan jól esett nekem benned egy olyan embert szemlélni, a ki belső értékére volt büszke, de aki ürességekkel sohasem kérkedett. Csak a juniusi közgyűlésen is, mikor mások csak úgy törték magukat az árvaszéki ülnöki állás után, melyet te most megint üresen hagytál, téged még arra is nehezen lehetett rávenni, hogy fellépjél, te olyan szerényen meghuzódtál, nem kértél fel érdekedbe egy árva lelket sem és mégis egyhangulag választottak meg.

Gleichenberg üde levegője, hova gyógyulni mentél, nem adott enyhülést. Soha egy panaszkodó szót nem hallottam sorsod ellen, pedig panaszkodhattál volna! Csendes volt életed, csendes volt halálad is. Nyugodj békével, hiszen a Nirvána ugys mindannyiunk osztályrésze.

* * *

Bizony bele kell ebbe nyugodni nemcsak neked, de nekünk, barátainak is, a kiket ily korán itt hagytál. Hanem mégis olyan nehéz azt a megnyugvást kieroszakolni! Nagy dolog ám az a halál, az a Hamlet »lenni vagy nem lenni«-je! Látni egy embert, aki előbb még járt-kelt, beszélt, gondolkozott, érzett és akart, hogy egyszerre olyan, mint egy élettelen tárgy. Szóltunk hozzá, kérjük rimánkodva, hiába! nem felel. Olyan bárgyun engedi magára szegeztetni azt a vas fedelet, melyet csak a feltámadás kürtje nyit fel, ki tudja mikor? Megszokhattuk volna évezredek óta, megbékélhettünk volna vele születésünktől, és mégse birunk.

Pedig ha meggondoljuk, mennyi bölcsesség van a halálban — nem szólanánk. Ismeretes, ha jól emlékszem Hoffmannak az az örök szép meséje, mikor az anya elindul keresni a halál által elragadott gyermekét. Sir, dalol, könyezik érte, csak hogy a halál kertjében fellelhesse és visszakövetelje elrablott gyermekét. És mégis mikor lenéz a kutba, melyben a halál gyermekének sorsát tárja fel, leborul az Isten előtt és hálát ad, hogy elvette tőle. Gyönyörű mese és örök bölcsesség!

Mi lenne belőlünk, ha halál nem volna? Felfordulna fenekestül velünk az egész világ. A született rosz sohasem tudna kivészni és a jó sohasem tudna uralomra jutni. Nem is tudjuk elképzelni, mennyi jótétemény van a halálban jó és rosz emberre egyaránt. A jó szenvedése nem érne véget soha, a gonoszlevő büntetése örökké tartana büzhödt, dohos zárkájában. A nyomorultak boldogtalansága végig vonulna az örökkévalóságon. És a halál, a kiengesztelő, egyenlősítő halál ezeknek mind végét vet. Kiengesztel ellenségeink iránt, szorosabbra fűzi a kapcsolatot szeretteinkhez és el egyenlít minden viszályt, mindent, ami az embert embertársától megkülönbözteti.

De miért mégis az örök zugolódás a halál ellen, miért mered oly kérdően koporsódra tekintetünk? — A »de« ott van és ott lesz örökké ajkainkon.

Rádl Ödön mondta szegény megboldogult Iványi Ödön sirja felett:

»Miért a megdöbbenés, ha nincs tragikum, hisz' a halál nem egyéb, mint a természet sorrendje.« De a te haláladba mélységes tragikum

rejtőzik. Nem tudjuk, csak érezzük, minő tragikum van benne. Egy ifju a ki küzd, tanul szép testi és lelki erővel, egyszerre megtámadja az emésztőkór; ledönti lábáról, beteggé, nyomorékká teszi, de meghagyja szellemét. Az működik, felfogja, mivé lett. Ugy indult ő is büszkén az életnek, mint a többi ifju óriások, és érzi, hogy a sors eltörpítette. Mennyi küzdelem játszódtott le abba a lélekbe, míg a csendes megnyugvás ráborult. És mikor ez is eljött, berendezte lelkét az új viszonyokhoz, a letört remények helyett ujakat kovácsolt, attól a nehéz és mégis kedves élettől megfosztá a halál. Mi ez ha nem tragikum? De ő ebbe is bele nyugodott. Consumatum est. És most már egészen nyugodt, egészen csendes. Nyugodjunk meg mi is az isteni akaratban. Expiáljon az a tudat, hogy ha betekinthettünk volna mi is abba a mély kútba, a hol az ő életének fonálát szövik a párkák, bizonyára mi is azt kiáltottuk volna oda a Párkának, vágd el, ne szödd tovább, a tragikum betellett! Barátod.

A p r ó s á g.

Reklám a temetőben.

Egy amerikai város temetőjében méltó feltünést kelt egy sirkő melyre a következő felírás van vésvé:

Itt fog nyugodni
Mr. Jones James,

a míg él: nála kaphatók a legelegánsabb nyakendők dús választékban!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Lueger proklamációja.

A Deutsches Volksblatt a napokban közölte dr. Lueger-nek a második és harmadik választótestület keresztény polgáraihoz intézett proklamációját.

A klerikalizmusra vonatkozólag a következőket mondja: Klerikalizmus abban az értelemben ahogy a zsidó-liberálisok mondják, nincsenek Bécsben. Pártunk egyetlen tagja, még a papok sem akarják a klerikus uralmát. Amit mi kívánunk, az a városnak keresztény szellemben való közigazgatása. A harmadik választótestületben nem a klerikalizmus győzött, hanem a kereszténység és annak szelleme a zsidó-liberális világnézet felett.

Az iskolákról ezeket mondja: Pártunk nem akarja a népiskolát lealacsonyítani. Azt óhajtjuk csupán, hogy legyen külön keresztény, külön zsidó iskola, nehogy az iskola vallási és politikai czivakodások színterévé legyen. A zsidó-liberálisok szemünkre vetik, hogy a tanítókat le akarjuk nyűgözni, pedig ebben éppen ők excelláltak. Mi a protekciónak megszüntetését, a tanítók szabadságát kívánjuk.

A zsidó-liberálisok avval vádolnak, hogy mi a gazdasági szabadságot, fejlődést, új kereseti források kultiválását korlátozni akarjuk. Semmi sem valótlanabb, mint ez. Mi minden telhető módon arra fogunk törekedni, hogy a tisztességes munka megkapja jutalmát.

A mozgó nagy tőkére a következőket mondja: Azon leszünk, hogy a tanítók, hivatalnokok, munkások szabaduljanak a mozgó nagy tőkének rájuk nehezedő súlya alól. Evvel többet teszünk szülővárosunkért, mintha egyes milliomosokat támogatunk kizsákmányoló tevékenységükben.

A zsidó-liberálisok felhányják nekünk, hogy a közéletnek tapasztalható eldurvulása a mi hibánk. A zsidó-liberálisok hihetetlen nyeresége és eldurvulása oka ennek, mert bárki megnézheti gyűléseinket, a legnagyobb rendben folytak le azok és részt vehetett azokon az ellenfél is anélkül, hogy a hajszála megörbült volna.

Egy eszköz van arra, hogy a közéletben helyreállítsuk a tisztességes szellemet, ha kizárjuk a zsidókat a községtanácsból, ki a tartománygyűlésből és végül ki a Reichsrathból.

Dr. Lukácsiu és társai.

Nagyvárad, szept. 21.

Románjaink izgatásért elítélt vezetői tehát kegyelmet kaptak.

Ez volt a múlt hét politikai eseményeinek legfontosabb mozzanata.

Némelyek azt mondják, hogy a megkegyelmezés tényét összefüggésben látják a legközelebbi választásokkal, mások ellenben azt akarják tudni, hogy az egész kegyelmi aktus csak annak igazolására következett be, miként az ellenünk szórt azon vád, mintha hazánk állampolgárai nem egyforma elbírálásban, jogokban és előnyökben részesítenének — ez által is megczáfolva legyen.

Hogy mi indította kormányunkat a megkegyelmezés előterjesztésére? az ez idő szerint egy egészen alárendelt kérdés. Nem is ezzel akarunk mi foglalkozni, mint inkább azt mérlegelni, vajjon helyes volt-e a törvényszék által adta megkegyelmezési jognak gyakorlását az elítéltekkel szemben alkalmazásba venni?

Ez utóbbi kérdésre határozottan igénylőleg kell felelnünk.

Valóban jólesőleg vettük az elítélt románok szabadon bocsájtását, mert hiszen azon törekvésükért, hogy a magyar királyság belbékéjét fel akarták dálni és az állami rendet fel akarták forgatni: el lettek ítélve s elítéltetésükkel megbüntetve.

Vannak többen, kik az elítéltek megkegyelmezése által meg lettek lepelve. Mi, részünkről ezt távolról sem mondhatjuk; ezt mi egész természetes dolognak találjuk, sőt ha van valami, a mi felett csodálkozhatunk: legfeljebb az lehet, hogy a kegyelmi tény már ezelőtt régebben be nem következett.

Az elítéltek nem közönséges büntetett követek el; ők politikai vétkesek voltak — mindannyian a művelt osztályhoz tartozó intelligens emberek előkelő társadalmi állásban és mocsoktalan előélettel.

Az ily emberekre nézve nem annyira az egyéni szabadság megvonása, mint inkább maga az elítéltetés tényében rejlő erkölcsi nyomás a tulajdonképeni büntetés, a mely pedig az elítéltetés által már sujtólag hatván reájuk, az általuk elkövetett büntetendő cselekmény megtorolva lett.

Igy tehát mi azt hittük, hogy legfeljebb rövid pár havi fogság után már szabadoknak fognak nyilvánítani.

Ezt annál is inkább hihettük, mert hiszen a kormánynak nem az lehetett a célja, hogy a különben tisztességes, de jó vagy rossz meggyőződésből más politikai irányt követő férfiakat a rendelkezésre álló legszigorubb itélettel bünhődésre kényszerítse, mint inkább az, hogy ott és a hol és amidőn annak szükségessége fenn forog, a magyar állam erélyét a maga össz-súlyával éreztetni tudja.

E tekintetben pedig már célját elérte, mivel a pörbe fogottak ellen meghozott ítélet jogérvényesnek nyilvánított.

Igy tehát az elítélteknek huzamosb ideig fogvatartása, ha nem is egész indokolatlannak, de mellőzhetőnek látszott.

Ép ezért a megkegyelmezés bennünket nemhogy meglepett, de sőt azt naponta vártuk.

És örülünk rajta, hogy az elvégre bekövetkezett.

Az elítéltek tehát szabadok.

Most, hogy szabadságukat visszanyerték, mindenki azon kérdéssel foglalkozik, hogy mily politikai magatartást fognak ők a jövőben követni?

Nincs szerencsénk ezen urakat személyesen ismerni s így nem is volt alkalmunk arra, hogy őket meginterwiewoljuk.

Mi azonban azt hisszük, hogy az ő további maguktartása két körülménytől függ. És pedig a sajtó és a kormány magatartásától.

A sajtó az elítéltek szabadonbocsájtása óta naponta hasábszámra terjedő közleményeket ír budapesti tartózkodásukról. Ezen közlemények legnagyobb része komolyan, tárgyilagosan és az engesztelődés hangján van tartva. Nem hiányzanak azonban oly állítások sem, melyek az irányzatosság jellegét viselven magukon, csak arra alkalmasak, hogy a feledés mesgyéjére terelt eseményeket és a hegedő sebeket felszakítsák, illetve előbbieket felujítsák.

Ezt tenni pedig az adott viszonyok

között sem nem opportunus, sem pedig nem ildomos dolog. Az elítéltek a törvény szigorával lettek sujtva; büntetésüket kiállották s így társadalmi jogaikba visszahelyeztetvén, szemrehányásokkal őket többé illetnünk nem szabad.

Beszéljünk tehát az engesztelődés hangján, felejtjük és felejtessük velük a múlt eseményeit, ne legyünk hozzájuk merevek, hanem ha közeledést mutatnak hozzánk, nyujtsuk nekik jobbnakat és fogadjuk őket keblünkre. Ezzel az olyannyira kívánatos egyetértésnek s ebből folyólag édes hazánknak kiváló szolgálatokat tehetünk. Nem azonban azon esetben, ha a feledés fátyolának alkalmazása helyett a sebek kötelekeit tépjük fel, mert ez utóbbi esetben a most szabadon bocsájtott elítélteket benső érzelmi világaik és esetleges szenvedélyük a közeledés kívánatos útjában meggátolnak.

Ezért mondom tehát, hogy Lukácsiu és társai további magatartása nagy részben a sajtó által elfoglalandó állástól van függővé téve.

Nem kevésbé függ a megkegyelmezettek maguktartása a kormány magatartásától is.

Határozottan tulzottak azok a követelések, melyekkel a román vezetők nyíltan fellépnek. Nem lehet azonban tagadnunk, helyiely-közzel vannak azok között oly pontok is, melyek a méltányosság keretén belől mozognak. Ezek elől tehát, amennyiben azok igényjogosultsággal bírnak, a kormánynak kitérni nem szabad hanem azokat a magyar állam prestigejével és a fennálló törvényekkel összhangba hozva figyelembe kell vennie. Ez által eleje vétetik az oly kívánalmaknak, melyek egy megvalósulásra számot nem tarthatnak.

Ha azonban a határokon túl mennének és a követelések utóbbi nemével lépnének fel: ez esetben azonnal és a legszigorubb megtorlási rendszabályokat kellene alkalmazásba venni, mert csak a gyors intézkedés által lehet egy esetleges újabb izgatásnak illetve a kedélyek elmergésedésének elejét venni.

Különben hisszük, hogy ily rendszabályokra szükség annál is kevésbé leend, mert az osztrák-magyar és román kormányok közötti közeledés egy újabb kísérletet majdnem egészen kizártá tesz, főképpen most, midőn a romániai sajtó mindinkább jobban meggyőződik a felől, hogy a Kárpátokon innen és túl lakó románok érdekeit nem mi, hanem egyedül Oroszország hódítási vágyai fenyegetik.

Fogjunk tehát kezét és dolgozzunk király jelszavával — viribus unitis — közös hazánk megszilárdításán. Egy ily munka bizonyára szép gyümölcsöt fog teremni. —s.

NAPTÁR.

— Szeptember 22. —

Vasárnap, Róm. kath. F. 10. Vil. Tam. Prof. F. 15. Mór. Gör. kelet 10. A. 16. Menodó. Izr. Zom. Ged. B.

Nap két 5 óra 32 p., nyug. 5 óra 41 p. Hold kelt 10 ó. 20 p. nyug. 6 óra 59 perc.

Szept. 22. A nagyváradi iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 1. Előfizetés a »Tiszántúlra«.

„ 7. Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lóvászár Nagyváradon.

„ 11. Katonai lóvászár Székelyhidon.

„ 12. Katonai lóvászár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő híre-
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuvirthele bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske-
delmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Biharmegye és Nagyvárad a király előtt.** A megyei és városi küldött-
ségek tegnap délután 4 órakor indultak
utnak Kolozsvár felé Ugyanezen vonattal
mentek Tarkovich államtitkár és az udvari
testőrök is.

* **Hálaadó istentisztelet a bibornokért.**
Dr. Schlauch Lőrincz Bibornok-püspök
püspökké szentelésének 23-ik évfordulója alkal-
mából tegnap reggel 9 órakor a székesegyház-
ban ünnepélyes istentisztelet tartott. A misén,
melyet Zajnai János prépost-kanonok mutatott
be, jelen voltak — a kath. tanintézetek növen-
dékei s a püspöki tisztikar Géczy Lajos főtiszt
vezetése alatt és a hívők szép számmal.

* **Uj titkos tanácsosok és asztalnok.** A
király — mint a hivatalos lap mai száma közli
— báró Radvánszky Béla koronaőrnek és idősb
gróf Forgách Károly nagybirtokosnak a titkos
tanácsosi méltóságot, weisseneggi Pfeiffer Károly
földbirtokosnak az asztalnoki méltóságot ado-
mányozta.

* **A Kolozsvári hadgyakorlatok.** A Bánffy-
hunad vidékén tartandó őszi gyakorlatok foly-
tán várható nagyobb csapatmozgás akadályta-
lan lebonyolítása érdekében az államvas-
utak kolozsvári üzletvezetősége a következő in-
tézetkedéseket teszi: a nagyváradi-kiskapusi vonal-
részén a folyó hó 27. 28. és 29-én a polgári
menetrend részben való felfüggesztése mellett
a hadgyakorlati menetrend lép életbe, olyfor-
mán, hogy ezen vonalrészén és szárnyvonalain,
a rendes gyors-, személy- és vegyes vonato-
kon kívül egyéb vonatok nem fognak közle-
kedni. Az élő állatok kivételével, melyek a ve-
gyes vonatokkal fognak továbbítani, az összes
teherforgalom ezen a vonalrészén szünetelni fog.
Kolozsvárt a kereskedők boltjaikat a bevonulás
tartama alatt zárva tartják. Az összes katonák
a gyakorlatra tetőtől talpig új ruhát kaptak.
Kolozsvárt a tábori posta is működik.

* **A király Nagyváradon.** A király
ma hajnalban, 3 órakor utazott át váro-
sunkon Kolozsvár felé.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték
örök nyugalomra ma délután Markovits
Márton árvaszéki ülnök hült tetemeit; a teme-
tési szertartást Dencs János plebános végezte,
mely után kartársai feltették a diszes koporsót
a halottas kocsira és megindult a gyászmenet
a nagyszámu résztvevőktől környezve az olaszii
nagytemetőbe, hol a családi sírhelyen örök
nyugalomra lett helyezve.

A temetésen jelen voltak: Gyurkovits
Kornél, Glatz Antal, Cziffra Gerő, dr. Markus
László, Markovits Antal, Szász Gusztáv, Kele-
pecz Dezső, Fényes Géza, Baranyi Emil, Ba-
ranyi Zsigmond, dr. Wallner Ödön, Fráter
Kálmán, Ferdényi Kálmán, Rádl Ödön, Faliczky
Viktor, dr. Fássy Lajos, Lovasy Andor, Mis-
kolczy György, Ujházi Antal, Lázár Zoltán,
Hoványi Géza, dr. Fráter Imre, dr. Komlós
József.

A szallagfeliratok a következők:
Felejthetlen fivéröknek — Anna és Janka.
Biharvámegye tisztikara.
Szeretett öcsésüknek búcsu üdvözlétül —
Vince és Vilma.
Tonka bácsi, Vilma néni — Marezinak.

Nyugodj csendesen — Markovits Antal és
családja.

Markovits Károly és családja — végbúcsura.
Kedves sógornak — Floris.
Utolsó baráti üdvözlétül — Dési Géza.

A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia
első nagyváradai temetkezési intézete ren-
dezte.

* **Az egyetemi kör** ez idei választmá-
nya f. hó 18-án tartotta meg tiszt-ujító köz-
gyűlését. Tisztviselők lettek: Elnök: Komlóssy
Arthur. Alelnök: Pálffy Ferencz. Főtítká: Pivár
Rezső. Főjegyző: G. Száva Gábor. Főpénztáros:
Hann János. Háznagy: Pilaszanovich Antal. A
tud. reth. és vita esték elnöke: Hankovszky
Zoltán. II. Titkár: Kazay László. II. Jegyző:
Hets Ödön. II. Pénztáros: Füzy Iván. II. Ház-
nagy: Zboray János. Felelős szerkesztő: bellusi
Baross János. Kiadóhivatali főnök: Szakáts
Zoltán. Az idei választásnál örvendetes fordul-
lat állott be az egyetemi életben, amennyiben
a liberális egyházpolitikai javaslatokkal politizáló
zsidó tisztviselők helyett, a keresztény magyar
ifjúság jelöltjei jutottak be egyhangulag. E győ-
zelem annál meglepőbb s örvendetesebb, mert
még az elmúlt évben is az egyetemi ifjúsági
életben a zsidók domináltak s egy kivételével
az »Egyetemi kör« tisztviselői is mind zsidók
voltak. A milleneum küszöbén azonban öntu-
datra ébredt az ifjúságban a hazafias kereszt-
ény szellem s minden erejét megfeszíté, hogy
ezredéves múltunk záróküszöbén méltólag le-
gyen képviselve. Lelkes küzdelmét siker is ko-
ronázta.

* **A radnai kegyhely ünnepe.** Szent Fe-
rencz napján lesz kétszázados ünnepe az or-
szágszerte annyira szeretett radnai kegyhelynek.
E jubiláris ünnepen már szép új carrarai már-
nyából készült s művészi főoltárnál fogják
kérni a szűz Anya hathatós pártfogását. Az
ünnepély alkalmából a csanádi püspök a kö-
vetkező szép körlevélben buzdítja hiveit az ün-
nepélyen való részvételre: »Kétszázadik fordul-
ója telik be ezen év folyamán amaz emléke-
zetes eseménynek, hogy az akkori mária-radnai,
csekély számú hívek befogadására szánt, kis-
ded hegyi kápolna török martalócok által
bosszúból felgyújtván, a teljesen elhamvadt
szentegyházból az Isten-Anyát ábrázoló oltár-
kép, noha könnyen éghető papírfanyagból ké-
szült, sértetlen állapotban került ki. Ezen idő-
ponttól, vagyis az 1695. évtől kezdve a mai
napig az isteni Gondviselés annyi kegyelmével
árasztá el a boldogságos Szűzanyának említett
képét, hogy az immár ugyszólván az egész or-
szág buzgó, hithű róm. katolikusainak kegye-
let- és tisztelet tárgya, melyet évenként a za-
rándokló hívek ezrei keresnek fel. Sz. Ferencz-
nek érdemes fia, kiknek gondozására volt bízva
ezen istenáldotta kegyhely, tapasztalván misze-
rint a mária-radnai egyház főoltára az idők
viszontagsága folytán a czélnak többé már meg
nem felel, másrészt szokott buzgalmukkal arra
törekedve, hogy főkincsük, a bold. Szűzanyának
kegyelmekkel elárasztott képe külsőképp is hozzá
méltó, diszes oltáron foglaljon helyet, engedel-
münkkel a jámbor hívek és jótézők adományai-
ból egy új, minden tekintetben diszes főoltárról
gondoskodtak, amely e hó folyamán elkészül-
vén, megáldandó és ugyanarra a bold. Szűz-
anya kegyképe ünnepélyesen felhelyezendő lesz.
Főpásztor szívünknek nagy vigasztalására szol-
gál, hogy iokféle gondjaink közepette az isteni
Gondviselés emez emlékezetes évfordulót és
örömteljes alkalmat: tanusíthatni különös tisz-
teletünket az Isten-Anya iránt és másokat is
buzdíthatni — megérni engedte. Örömmel fo-
kozza azon körülmény, hogy dicsőségesen ural-
kodó Szentatyánk XIII. Leo pápa apostoli buz-
góságától indítatva, ez alkalomból az egyház
kegyelemkincstárát megnyitni és a mária-radnai
egyházat újabb búcsú-engedéssel felmagasztalni
kegyeskedett. Illő hálával fogadva a Szentséges
Atya kegyelmének ezen újabb nyilvánulását,
egyben tudomására hozzuk Nt. Lelkészkedő
Papságunk és Krisztusban szeretett hiveinknek,
hogy a boldogságos Szűzanya tiszteletét magunk

részéről is minden erőnkkel előmozdítandók a
mária-radnai szentegyház főoltárának szentelé-
sét, a kegyképnek ünnepélyes visszahelyezését,
végül a hálaadást személyes közbejöttünk mel-
lett háromnapos ájtatossággal kívánjuk eszkö-
zölni. A püspök ezután részletes utasítást ad
papjainak és hiveinek az ünnepségeknek soro-
zatáról. Jelen körlevelünk pünkösöd utáni XVI.
vasárnapon, vagyis folyó hó 22-én a szószékről
felolvasandó és a hiveknek megmagyarázandó,
különös nyomatékkal azon plebániákon, melyek
fentebb névszerint felemlítvük. Ugyanezen alka-
lommal a lippai és mária-radnai hívek közt a
bérmálás szentségét kiosztani készülvén, figyel-
meztetjük az illető lelkészeket, hogy október
hó 2-án a fiuk, október hó 3-án a leányok
fognak a lippai szentegyházban bérmáltatni.
Ezek után szándékainkat, melyekkel a szívünk
alázatosságában a boldogságában a boldogságos
Szűzanya iránti kegyeletünket tiszteletünket,
hálánkat akarjuk kifejezni, másrészt a reánk
nehezedő borús napokban a kegyelmek forrásá-
nál erőt és vigasztalást meríteni, ajánljuk Isten
oltalmába és szeretett papságunk és hiveink
ismert buzgóságába. Kelt Makón, 1895. évi
szeptember hó 15-én, a bold. Szűz Mária név-
ünnepén. Sándor, püspök.

* **Választások a jogakadémián.** A jog-
akadémia polgársága tegnap este hat órakor
ejtette meg Sipos Árpád tanárelnök és Thury
Endre korelnök vezetése alatt a választásokat.
Olvasóköri elnök lett: Papp Károly III. ale-
lnök: Nagy Zoltán III., főjegyző: Nyiry Béla
II., pénztárnok: Beöthy Lajos III., ellenőr:
Stachó Károly II., könyvtárnok: Gyenge
Béla III., aljegyzőknek pedig Bárdossy
Gyula, Demetrovics Elek és Örley Dé-
nes I. évesek lettek megválasztva. Ezután a
segélyegylet tisztikara került választás alá. El-
nök lett: Ertsey Péter III., alelnök: Czeglédy
István III., főjegyző: Bige Sándor II.,
ellenőr: Giraud Árpád II., aljegyzők: Fla-
skai és Bartos Elemér I. évesek. Még min-
den évfolyamból négy-négy bizottsági tagot vá-
lasztottak s azután a legnagyobb rendben az
elnök éltetésével oszlottak szét.

* **Halálozás.** Parecz Márton csabai köz-
tiszteletben álló polgárt és iparost súlyos vesz-
teség érte neje, Ritthamer Izabella elhalálozá-
sával. Az elhunytban Radnay Farkas váradii
prépost nővérét gyászolja. A halálesetről a csalá-
d a következő jelentést adta ki: Parecz Már-
ton úgy a maga, mint gyermekei Izabella és
Kornélia, férj. Vitkó Vilmosné, gyermekök Vil-
ma, Radnay Farkas prépost kanonok, mint az
elhunytnak fivére és számos rokon nevében
szomorodott szívvel tudatják a forrón szeretett
nő, anya, testvér és rokonnak Parecz Mártonné,
született Ritthamer Izabellának f. hó 18-án, déli
12 órakor, élte 49-ik, boldog házasságának 33-ik
évében történt gyászos elhunytát. A boldogult-
nak hült tetemei f. hó 19-én, délután fél 4
órákor fognak a róm. kath. szertartás szerint,
a sétatért melletti temetőben örök nyugalomra
tétetni. Béke lengjen porai felett!

* **Meglopott főügyész.** Kellemetlen meg-
lepetésben részesült tegnap reggel Biharvám-
megyei tiszti főügyész, Tóth Dezső. Reggel
szokása szerint kiment a kertbe, hogy a szőlő-
termését megnézze. Ekkor vette észre, hogy
csak a tőke van meg, de a termés nincs rajta.
Az esetet bejelentette a rendőrségnél, a mely
szerencsésen meg is csípte a szőlőtolvajokat a
színházi szinlaposztók személyében.

* **Frigyes főherczeg Baranyában.**
Frigyes főherczeg tegnap délelőtt tíz óra-
kor érkezett nejével és családjával Mo-
hácsra, a honnan tovább utazik, hogy
átvegye Albrecht főherczegtől örökölt ba-
ranyamegyei birtokait. A megye új földes-
urát Mohácson rendkívül szívélyes fogad-
tatásban részesítették. Hetek óta készül-
dött a közönség erre az alkalomra. Lo-
bogó diszbe öltözött a város, két disz-
kaput emeltek és a hajóállomás előtti
tért gyönyörű szép ligetté alakították át.

Tizezernyi nagy néptömeg várta a főhercegi családot hozó hajót. Pécsről is számos előkelőség jött különvonaton a fogadtatásra.

* **A Bibornok Püspökiben.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok Ő Eminentiaja penteken d. u. dr. Korda Kálmán házi orvosa kíséretében egész váratlanul megjelent B. Püspökiben, az általa építendő jubiláris templom munkálatainak megtekintése végett. Midőn Ő Eminentiajának fogata az épülő félben levő templomnál megállott, fogadására siettek Tabéri Ármán és Peiser Károly mérnökök, dr. Beleznay Károly plébános, Gábor János építő vállalkozó, kik éppen a munkások között voltak. Ő Eminentiaja azonnal felment az állásokra és tüzetesen megvizsgálta a már négy méter magasra emelt falakat, majd bement a templom belsejébe s úgy a munka előhaladása mint kiviteli szépsége fölött teljes meglepedésének adott kifejezést, a munkavezető Czángl Mihályt pedig elismerése jeléül megajándékozta. Hogy mennyire érdeklődik Ő Eminentiaja az új templom iránt, mutatja az, hogy most harmadizben óhajtott meggyőződést szerezni a munka haladásáról. Megtekintette a főbejáratnál elhelyezendő kőoszlopokat, melyeket éppen akkor szállítottak ki Nagyváradról. Ezek után a plébános lakásán keresztül bement a jelenlegi kis templomba, melynek egyik fülkéjében a napokban helyezték el Ő Eminentiajának nagyszerű ajándékát egy remek kivitelű Lourdi Mária szobrot, melylyel a b. püspöki hívek egy régi vágya teljesült s most örömeik s mélyen érzett hálájuknak nem tudnak eléggé kifejezést adni. A szobor Párisban készült s majdan az új templomban lesz elhelyezve s csak ideiglenesen tétetett a jelenlegi kis templomba — hol ma vasárnap fog ünnepélyesen megáldatni.

* **Közyűlést** tart az iparoskör társalgó termében a „Szigligeti könyvnyomda részvénytársaság” f. évi szeptember 29-én d. e. 11 órakor, melyre felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

* **László kir. herezeg** tragikus halála alkalmából a helybeli kir. jogakadémia fölkérte a kultuszminisztert, hogy a fenséges szülőknek az igazgatóság és a tanári kar mély részvételt tolmácsolni kegyeskedjék. Erre a részvétnyilvánításra tegnap a következő telegramm érkezett az igazgatóhoz:

Nagyságos
Dr. Bozóky Alajos
kir. tan., jogakadémiai egyetemi igazg. úrnak
Nagyváradon.

Legfensőbb megbizásból úgy Nagyságodat mint a tanári kart hivatalos tisztelettel értesitem, hogy fenséges uram a szívélyes részvételt hálás köszönettel fogadni méltóztatott.

Alcsúth, 1895. szept. 20.

Báró Vécsey, főudvarmester.

* **Esküvők.** Schawel János helybeli polgártársunk folyó hó 28-án d. u. 3 órakor tartja esküvőjét a mező-telegdi róm. kath. templomban Stirling Hermina kisasszonnyal. — Zilahi Ferencz f. hó 29-én délután 4 órakor vezeti oltárhoz Papp Mária kisasszonyt. — Bodnár Lajos vasárnap e hó 29-én d. u. 3 órakor esküszik örök hűséget Hosszu Ágnes kisasszonnyal a Barátok-templomban. — Morvai Villibald törekvő fiatal iparos tegnap délelőtt kelt egybe ifju menyasszonyával Benei Juliskával az olaszii plébánia templomban.

* **Kérelem.** Tiszteletteljes kéressel fordulunk mindazokhoz, kik a »nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete« által folyó hó 22-én a Fekete Sas nagytermében rendezendő szüreti mulatságra meghívót — tévedés vagy lakásváltoztatás folytán — nem kaptak, de arra igényt tartottak: miszerint ez ne tartsa vissza az illetőket a mulatságon leendő részvételtől. Sőt ellenkezőleg: minél számosabb vendéget a legna-

gyobb örömmel és szívesen fogad a fentnevezett, fesztelen és kedves mulatságon *A rendezőség.*

* **A honvédség leszerelése.** A 35 napi fegyver gyakorlatra behívott honvédeket tegnap szerelték le. Tegnap este a tart. tisztikar a »Széhenyi-Szálloda« termében búcsú estélyt rendezett melyen az összes tartalékos és tényleges álományu tisztiek részt vettek, élükön Virányi Győző alezredessel. Ma szabadságolják őket s a harminczöt napi fegyvergyakorlat által megedzve tér ki-kí vissza övéikhez.

* **Justh Sándor felebbezése.** Justh Sándor, ki a törv. hatósági bizottságnak oly hosszú időn át tagja volt, a városi adóhivatal által a legtöbb adót fizetőkről betérjesztett kimutatás ellen felszólamlást adott be a város igazoló választmányához. Kifogása legtöbb tételnél az ellen van, hogy adómentes épületekre előírt, azonban a törvény által nyújtott kedvezmény folytán az ily új épületek után a kedvezmény leteltéig nem fizetendő adók is számításba vétettek. Az igazoló választmány legközelebb fogja tárgyalni a kimutatást s ennek kapcsán a beadott felszólamlást.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az iparos menház alapjának javára f. hó 20-án tartott színelőadás jövedelméről, midőn nyílt számadásunkat közzé tesszük, a meglepő eredményért első sorban Leszkay András színgazgató urnak mondunk elismerő hálás köszönetet azon kiváló jó akaratu pártfogásáért, melyben úgy most, mint már előbbi időkben, kegyeletes czélú intézetünket részesíteni szíveskedett, köszönet a nagyérdemű közönségnek szíves áldozatkészségeért, melyben ügyünk méltányolása nyer kifejezést. Hisszük, hogy ily hathatós támogatás mellett a menház mihamarább céljának rendelkezésére lesz bocsátható. Az eredmény a következő: Leszkay András színgazgató ur rendelkezésünkre bocsájtott 500 frt értékű színházjegyet, ebből el lett adva 395 frt 20 kr. értékű, a felülfizetésekből befolyt 137 frt 10 kr. a kiadások levonása után 511 frt lett a menház alap javára bentartva, mint tiszta bevétel. A felülfizetések: egy magát megnevezni nem akaró iparos 50 frt, Czegléd Sándor 6 frt, Nogáll János püspök 5 frt, Bertsey György 1 frt, Sztarill Ferencz, Moskovits Adolf és fia, M. L. 3—3 frtot, Des Echerolles Kruspér család, Hunyady malom r. t., Lederer Kálmán szeszgyár r. t., Emilia malom, Hegedüs Géza, Nagy Lajos, Erődi Herman, Weiszlovits Adolf, N. N., A. J. 2—2 forintot, Róth János 1 frt 50 kr., D. Berger Ignác, Bauma Vince, Batory József, Berger Dániel, Benkő Kálmán, Buzásy József, Czegléd Gyula, Denderle Vilmos, Deutsch J. K., Fekete László, Fekete Sándor, Germán Károly, Heller Ede, Heringh Sándor, Kádár és Kiss, ifj. Kohn Sámuel, Kohn Dávid, Kolliner Miksa, Kovács Kálmán, Lengyel Lajos, Miskolczi Barna, Moskovits Mór, Mészáros József, Nagy Gyula, Nagy Zsigmond, Papp János, Preis Illés, Rácz Mihály Rozslay Géza, Stern Herman, Stern Lipót, Szilágyi Tivadár, Szokolai Tamás, Tóth Ferencz, Wachsmann Albert, Weisz Károly és Sz. R.; 1—1 frt; Csatóry József, Deutsch Simon, Ember Emánuel, Elő János, Fábry testvérek, Hant Frigyes, Hartmann Mór, Klein Miksa, Kohn Vili, Lévai István, Mertz János, ifj. Popper József, Szperár Pál, Szobota Mihály, Tóth Zsigmond és N. N. 50—50 krt; Gallovits Frigyes 40 krajczárt., Farkas József 2 frt, Ember Lajos három forint, Lóz Ede 3 forint. — Fogadják szíves adományaikért elismerő hálás köszönetünket. Nagyvárad, 1895. szept. 21. A nagyváradai ipartestület jótékonyági bizottságának nevében: Bertsey György elnök, Jankovich János jegyző.

* **Rövid hírek.** **Temesvárott** Manks Borbála szakácsnő levelet irt, miközben az asztalról leesett lámpa meggyújtotta a ruháját és annyira összeégette a testét, hogy rövid idő múlva kisenvedett. — **Tátrafüreden** Sztranzky katonai törzsorvos a híres öt tónál egy holttestre akadt, melyben a vizsgálat során Bialkovszky Román vezetőre ismertek. — **Jozefován** Nincsity Gyoka játékközben Mrgyánov Laza tízéves gyermekét meglötte. A sérülés életveszélyes. — **Kapson** Balogh Gyula elítelt a járásbírósi épületből megugrott és hazament nővére

lakodalmára. A kirendelt esendő járőr azonban ráakadt, ki a menekülni akaró szökevényt keresztül döfte a szuronyával.

* **A nagyvásár** elmúlt s a sok komédiából itt maradt a valóban érdekes mechanikai muzeum, különösen gyermekek látogatják, mert szép dolgokat látnak ott.

x **Szandicz Adolf** városunk egyik elsőrangú üzlettulajdonosa a nagyváradai elite hölgyközönségnek igényeit kielégíteni óhajta és ebből kifolyólag az emeleten egy elegáns női divattermet rendezett be, hol szebbnél-szebb női felöltök és gallérok láthatók.

x **Felhívjuk** olvasóink figyelmét Rimanóczy Kálmán fürdőtulajdonos mai lapunk hirdetési rovatában közölt ama értesítésére, hogy a fürdő összes helyiségei hétfőtől vasárnapig zárva maradnak.

Kellő időben hirtelen előforduló esetekben, **Vértés gyógysz.** Ferenczpalinkája már sokszor megfogta komolyabb betegségek kifejlődését; melynél fogva egy család sem nélkülözheti azt. 2

SZÍNHÁZ.

A nőuralom.

Ha a művészetnek vannak ünnepei, a minthogy vannak, úgy a mai est sátoros ünnep számba mehet.

S ez ünnepnek hőse a nagyváradai közönség kedvence — Delli Emma.

Rendes színház látogatók azt mondják, hogy az egész színi idény alatt ilyen közönség nem volt még együtt. Páholyok, ülőhelyek, karzatok zsufolásig tömve. S ez a közönség imponzáns tüntetéssel fogadta favoritját megjelenésekor. Perczekig tapsolt, éljenzett, tombolt; miközben egy diszes vánkoston ezüst koszoru, vagy tíz virágcsokor s a koszoruk egész halma hullott a színpadra. A művésznőt mód felett meghatotta e fogadtatás, sok ideig küzdött könnyeivel s csak azután kezdhette meg játékát.

Mi csak helyeselni tudjuk a diva eljárását, hogy jutalomjátékaul Szigligeti Edének városunk szülöttjének, ez egyik régen nem látott, kitünő, társadalmi irány vigjátékát választotta.

A darab Szirtfoki földbirtokos falusi lakásán játszódik le. Látogatóba vannak nála sógora Somkuti budapesti dzsentri, a kinek fejéből neje a falusi élet által akarja kiverni a kártyázási és ivási mániát. Különbben mindkettő híres papucshős; ilyen pedig, mivel rajongásig szereti nejét. Egyszerre betoppan Kondori, aki egy fiatal özvegynek — Rezegeinek — vőlegénye és három napi vadászatra hívja a férjemuramokat. A két haragos Xantippe hallani sem akar róla s egyértelműleg kikosarazzák Kondorie. Később mégis Ilona, Szirtfokiné neje, közbejár bátyjáért Somkutinénál, s a két férj pár napra, emancipálván magát a papucsuralom alól, vadászni megy. Távozásukkor Róza, Somkuti neje oda sugja sógorának, hogy az Jsekn szerelméért férjét kártyázni ne engedje. Ezt észreveszi Szirtfokiné és titkos viszonyról gyanusítja férjét sógornőjével. Fel is teszi magában, hogy megbosszulja magát, a közönyöst fogja játszani férjével szemben, s azért udvarló után néz és azt meg is találja a szép özvegy vőlegényében — Kondoriban. Estélyt rendez. Épen mikor a táncz kezdetét veszi, megérkezik a két férj. Somkuti hasztalan fogadta égre-földre, hogy uralkodni fog szenvedélyén, játszott, nyert és most bankóktól duzzadó tárczáját fitogtatva, nem tud hova lenni az örömtől.

Szirtfoki neje közönyösségét közönyösséggel viszonozza. Most már valóban udvarolni kezd Somkutinénak és ezáltal sikerül neje féltékenységét a tetőpontig felcsigáznia. Kondori e közben ügyes, de tapasztalatlan don Juánnak bizonyul, egy önfeléd pillanatban megragadja, ajkaihoz emeli Szirtfokiné kezét Ezt észreveszi épen látogatóba jövő menyasszonya és szépen visszaadja neki jeggyűrűjét. Aközben Somkuti a szerencsétől elvakítatva, újból leül kártyázni és mint pusztaszarcz hagyja oda a kártyatermet, mikor ez neje tudomására jön, elájul és Szirtfoki karjain távozik a vendégek közül. Másnap pakol, — válni készül.

A harmadik felvonásban két párba es egy válóper zudul Szirtfoki nyakába.

Somkuti inzultálja, mivel hugától úgy értesül, hogy neje házibaráta.

Kondori hasonlóképen, mivel őt okolja Rezegeinével való viszonya felbomlása miatt.

Szirtfokinak e közben sikerül nejét tévedéséről meggyőzni, mert a suttozás kérelem, s a karjai közéhullás ájulás miatt történt. Erre csóközapor következik. S mikorra a két párbajhős segítők kísérletében megérkezik Ilonkával együtt ráveszik Rezegeinét, hogy bocsásson meg Kondorinak és Rózsát, hogy béküljön ki lump férjével.

Ez a darab meséje. Ennek érdekfeszítő volta, a komikus helyzetek, nagyszerű jellemzések, esztanós élczekkel egyetemben végig érdekessé teszik e darabot. Innen van, hogy az első felvonás közben, midőn Delli, Gál, Balassa, Tompa a legjobb talentumok voltak a színpadon, oly siricsend uralgott, hogy a légy röpülése hallható volt.

Sajnos első vigjáték irónk e darabját is, mint mindeniket a cselekmény gyorsolyása jellemzi, úgy hogy annak mélyére hatni, lélektanilag komplikációt élvezni minden figyelmünket igénybe veszi. Ugy hogy egyes jelenetek végén kifáradtan lélegzettünk fel.

Meglátszott Thália papjain, hogy a szezon végén vagyunk, hogy bucsuzó félben vannak. Egész lelkükből játszottak. Jó kedvüket, tehetségüket oda vitték a világot jelentő deszkákra, mintegy tüntetni akarván maguk is kedvenc művészársuk mellett.

Delli Emma (Szirtfokiné) oly művészi-sen játszott, hogy csak ismétlésekbe bocsátkozunk, midőn azt mondjuk, hogy büszke lehet rá társulata, büszke Nvárad színházlátogató közönsége. Valóságos tündér volt a II. felvonásban. Nem csoda hát ha egész extázisba ejtette hallgatóit, úgy hogy nyílt színen többször megtapsolták, felvonások végén pedig első ízben nyolcszor egymásután kihívták.

Gál (Szirtfoki) szerepében igen jó öntudatos komikus volt. Mig Balassa (Somkuti) jól játszotta az öntudatlan komikust. Mindkettő pompás mimikát produkált.

Tompa (Kondori) nagyszerű vőlegény, még jobb hivatalos udvarló volt.

A többi szereplők: Angyal Ilka (Somkutiné), Tóvölgyi Margit (Rezegeiné) szintén ügyesen játszottak.

A mai előadásból kettős tanúság háramlik.

Egyik nekünk szól! Betelthünk immár a mi fabódéinkkal. Mikor két nappal előbb már nem lehet páholyt kapni, akkor ez a nyári szinkörnek nevezett alkotmány eltávolítandó.

A másik az igazgatónak! Meggyőződhetett, hogy városunknak van szép színpártoló közönsége, s ha csak középszerű darabot visz is ezekkel a szereplő személyekkel színpadra, mindig számíthat telt házra. P—l.

Az utolsó vasárnap a szinkörben. Úgy délután mint este érdekes előadásokkal lesz megünnepelve; délután kerül színre a Rónaszéki új népies bohózat *Vasárnap délután* címmel. A darab a fővárosban játszik és a vasárnapi munkaszünet alatt sok bohókás jelenet tár a közönség elé.

Este *Grant kapitány gyermekei* Verne látványos színműve kerül színre teljesen új diszletekkel, melyek Spanraft operaházi festő esetje alól kerültek ki, egytől egyig meglepő szépek és hatásosak.

Részt vesznek az előadásban Delli G. Bácsné, Angyal I. Tóvölgyi Margit, Novák J. Gál, Balassa, Rónaszéki, Bács, Tompa, Szendrei. A második képből matróz táncz és nagy evolúció lesz, melyet a kar személyzet ad elő.

REGENY-CSARNOK.

A bogárhegyesi szerkesztő.

— Vig elbeszélés —
Írta: Városov Gyula.
(Folytatás.)

A negyvenöt éves kisasszony rámkiallását haldoklásomkor sem feledem el.

— És az én zongorám?

— Fájdalom, nagysád, az is megbukott.

Egyet előre lépett, egészen az orrom elé;

vékony újjával megfenyegetett, hogy a végük majd a fogaimat érték, s azután egy lesújtó, sokat mondó tekintettel vissza vonult.

E tekintet valóban sokat mondott. — Len-nél csak a férjem, tudom Istenem holtodig megemlegetném.

E fenyegetés hatott legjobban. Közeledtem az ájuláshoz. A pap könyörült meg rajtam, s egy pohár vizet adott.

Hálából újra megakartam ígérni, hogy az egyházat védeni fogom, de féltem, hogy szava-imra pohárból, palackból udvarra önti a vizet. Legis-legjobb volt nekem hallgatnom. Éreztem, hogy Bogárhegyesen lejárt, testileg és lelkileg halott ember vagyok. Összeszedtem tehát végső erőmet és nyilatkoztam.

— Uraim, beismerem, hogy bűnös vagyok, s a botrányért elégtétellel tartozom. Nyújtsa föl az újját, aki véretem szomjúhozza.

Még az Ella is hirtelen fölnyújtotta, azt gondolva, hogy zongoráról van szó. Ő azonban visszavonta s a plébánossal egy sarokba vonult.

Dermedni kezdtem, midőn halk párbeszédük megüté fületem.

— Lelkiatyám, jó volna szegényt meggyón-tatni. Úgy hiszem, a rozsz csontnak szintén lelke van. Ily bűnösen nem mehet az Isten elé.

— Gondoltam rá. De nem ez az első. A vérontást, mely isteni és emberi törvények szerint bűn, meg kell minden áron akadályozni.

— Nem lehet, ha mondom, nem lehet. Ifjú életét, melyre még boldog házi kör is vár-hatna (mintha jelentőset tekintett volna reám!), négy tigris szomjúhozza.

Inkább az ő karmaik, mint a tied által vérezzem el! — gondolám,

— Nézze ama kövér urat — folytató hévvel — ökörvágásra született; a hosszúnak szeméből látom, hogy hóhér családjából származott, a pirosnak még a fogai is nyers hús után csattognak. Hát az a növendék? Valóságos vipera! Mondom lelkiatyám, készítse a fiút a halálra.

— Bizzad, drága leányom, reám; mindent megteszek. Ha terveim nem sikerülnek, a haldokló zemeit én fogom be.

Elhallgattak.

A négy jaguárból kettő pisztolyt, kettő kardot választott. A város melletti erdőben, holnap kora hajnalra határoztuk a párbajt. Hogy addig se szökjem meg, két hordárt állítottak a kapuba.

Megvető mosolylyal ajánlták magukat.

— Uram, — lépett hozzám a hölgy, ha becsületét megmentve, meghal, biztosítom, Bethóven gyászindulóját játszom el egy vadonat új zongorán, hogy békében nyugodjék. Megbocsátok. Kezét nyújtá és eltűnt.

Egyedül a pap maradt velem. A siralom-házban is így szokott lenni. Homlokom gyönyö-zött s közel voltam a siráshoz.

— Van-e szerencsétlen ember pénze! — nézett reám hosszan.

— Ha volna! Ha lett volna! Lapot akkor soha nem szerkeszték!

— Tehát a pénz! Értem. Ön szánandó teremtés, de bizzék a gondviselésben, s én négy óraker visszajövök. (Vége köv.)

T Á V I R A T O K.

A főrendiház első ülése.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
A főrendiház első ülését szeptember 26-án délután 1 óraker tartja meg, melyen a királyi leiratot hirdetik ki, s az elnöki előterjesztést hallgatják meg.

A király Zentán.

Zenta, szept. 21. (Saját tud. táv.)
A királyt hozó vonat reggeli 7 óraker robogott be a szépen feldiszitett pályaudvarba, amelyet egészen megtöltöttek a fogadásra odagyűlt notabilitások.

Ő felségét Vojnics főispán üdvözölte beszéddel. Erre a király így válaszolt:

Igen örülök, hogy midőn legfőbb katonai kötelmeim teljesítésére e történelmi nevezetességű városba jövök, látom tör-

hetetlen hűségük és mindenkor hű ragaszkodásuk kifejezését. Fogadják köszönetemet s adják át küldőjüknök üdvözetemet.

Lelkes éljenzés követte e szavakat, melynek lecsillapultával a király megszólította Vojnics főispánt, aki bemutatta Császká érseket, Sándor Béla volt főispánt és Boromisza polgármestert.

A király megszólította azután Császká érseket, a r. kath. és g. keleti papság összes tagjait.

Szász Károly és a felekezetenélküliség.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. táv.)
A dunamelléki ref. egyházkerület mai közgyűlésén Szász Károly püspök lényegesen megvédte a Detta álláspontját a felekezetenélküliség kérdésében, a mely ellen a főrendiházban küzdött. A püspök kijelentette ugyanis, hogy időközben eloszlottak aggodalmai.

Az olasz ünnep és a triesztiek.

Trieszt, szept. 21. (Saját tud. táv.)
A szeptember 19-iki tüntetések a római nemzeti ünnepélyben antiszemita jelleget viseltek magukon. A számos csoportok egyike ugyanis, a melyek a várost bejárták, »le a zsidókkal« és ehhez hasonló kiáltásokkal vonult végig az utcákon. Raczkovics községtanácsos megebesülése szintén ilyen fajta okokra vihető vissza. Az ifju Raczkovicsot, a tanácsos fiát, a ki szintén részt vett a zavargásokban, ma szabadon bocsátották.

A Vidombóki választás.

Vidombók, Szept. 21. (saját tud. táv.)
A zöld és mérsékelt szászok között erős küzdelem folyik az anyakönyvi felügyelőre kinevezett Filbsch mandátumáért. Bár a zöld szászok nagy erőfeszítéseket tesznek jelöltjük Korodi Lutz érdekében valószínű, hogy a kormány által támogatott jelölt győz.

Ujabb zavarok a Keleten.

Belgrád, szept. 21. (Saját tud. táv.)
Szófiából jelentik, hogy Ferdinánd fejedelem és a kormány komolyan tervbe vette Bulgáriának független királysággá való proklamálását, minek megtörténte után, Boris trónörökös, a görög-keleti vallásra keresztelik.

K ö z g a z d a s á g.

Eltiltott felhajtás.

A ragados száj- és körömfájás elhurcolás megakadályozása végett a szarvasmarháknak, juhoknak és kecskéknak a budapesti vásárra látón való hajtását a földmivelügyi miniszter megtiltotta.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. szeptember 21-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	129.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	147.50
Osztrák járdék papírban	100.75
Osztrák járdék ezüstben	101.—
Osztrák járdék aranyban	122.—
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1063.—
Magyar hitelbank részevény	487.50
Osztrák hitelintézet részevény	399.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	954.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	58.90
Német birodalmi márka	120.25
London vista	—

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérletszűnet.

Kis bérletszűnet.

Vasárnap, 1895. szeptember hó 22-én,

Délután fél 4 órakor, leszállított helyárrakkal, bérletszűnetben itt először:

Vasárnap délután.

Énekes bohózat 3 felv. Irta Rónaszéki Gusztáv.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

Grant kapitány gyermekei.

Látványos színmű.

Holnap hétfőn, 1895. szept. hó 23-án:

Grant kapitány gyermekei.

A Nagypiacz-téren, a közuti vaspálya mellett.

Csodálatraméltó látványosság!

Itt először látható

NAGY MECHANIKAI

MUZEUM

melyben a mechanika és stereoplasztika legújabb mesterművei *egy gőzgép által lesznek mozgósítva.*

I. rész. Kovácsok, ácsok, asztalosok, bányászok, szabók, suszterek, kádárok, kalaposok, lakatosok halászkok, bognárok, favágók, esztorgályosok, tűzoltók, bádógosok, kőfaragók, járművek, szelmalmok, vízi és parti malmok teljes működésben.

II. rész. Földművesek, kapások, aratók, szántók, vetők, cséplők stb.

III. rész. Krisztus születése és élettörténete 12. életkoráig, u. m.: Szűz Mária fogantatása. Szűz Mária és Szent Erzsébet találkozása. Krisztus idejében Heródes király miképen fejeztetett le 42.000 ártatlan gyermeket. Menekülés Egyiptomba. Jézus 4 éves korában a műhelyben. Szent József és Mária a dolgozó műhelyben. Keresztelés a zsinagógában. Szent József és Mária eljegyzése. Naptelesi bölcsék és jandor pásztorok megjelenése.

IV. rész. Szerelem, az optikai titnemény.

Mindezek a fentnevezett gőzgép által lesznek mozgósítva, épp úgy járnak-kelnek és dolgoznak, mintha életben volnának.

Látható reggel 8 órától este 10 óráig fényes kivilágítás mellett.

Bátran kérem föl a nagyérdemű közönséget becses pártfogásáért, minekután költséget nem sajnáltam, hogy mindenki igényeit kielégítem és az ujkor legújabb látványosságait a nagyérdemű közönségnek bemutassam. Becses pártfogásáért esedezik

WINKLER L.,

(244) 1-1

tulajdonos.

Nagyvárad város polgármesterétől.

1725

1895 eln. sz.

Pályázati hirdetemény.

Nagyvárad város hatóságánál megüresedett, évi 500 frt fizetés és 150 frt lakbérrel javadalmazott s nyugdíjjogosultsággal bíró egy **II-od oszt. rendőrbiztosi**, — továbbá évi 400 frt fizetés és 100 frt lakbérrel javadalmazott s szintén nyugdíjjogosultsággal bíró **irnoki** állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Ezen rendőrbiztosi és irnoki állások a folyó évi október 10-én megtartandó törvényhatósági rendes közgyűlésben választás utján fognak betöltetni.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy sajátkezüleg irt s az 1883. évi I. tcz. értelmében felszerelt pályázati kérvényei-

ket a **folyó évi október hó 7-ik napjáig bezárólag** közvetlenül Nagyvárad város főispánjához annál inkább beadják, mivel a később beadott vagy nem kellően felszerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyváradon, 1895. évi szept. 20-án.

Sal Ferencz,

(242) 1-1

kir. tanácsos polgármester.

Tejeladás.

A nagyvárad i. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 804. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

(2) 9-39

uradalmi igazgató.

JANKY ANTAL

fűszerkereskedésbe N.-Váradon

egy gyakornok

felvétetik. (247) 3-3

Ajánlatok az iskolai bizonyítvány melléklésével egyenesen a fentnevezett céghez intézendők.

M e g h i v ó.

A „Szigligeti” nyomda részvény-társaság

III-ik rendes közgyűlése

f. 1895. évi szeptember 29-ik napján d. e 11 órakor fog az iparoskör társalgó termében megtartatni, melyre a t. részvényesek a társasági alapszabályok lent idézett §§-aira való figyelemzetéssel meghivatnak.*)

243 1-1

T á r g y:

* 1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés az 1892., 1893. és 1894. üzleti év s az 1895-iki első félév üzleti eredményéről.

2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.

3. A társaság feloszlásának elhatározása és felszámoló kirendelése.

4. Felügyelő bizottság választása.

5. A nyomdaüzlet eladásának jóváhagyása.

Kelt Nagyváradon, 1895. szeptember 20-án.

Az igazgatóság.

*) 10. §. A közgyűlésen minden jelenlevő részvényes az általa birt minden részvény után egy szavazattal bír, azonban öt szavazatnál többet egy egyén nem gyakorolhat. Szavazatának jogosultsága végetű a közgyűlés előtt minden részvényes részvény-jegyét letenni köteles.

18. §. A közgyűlés tartására az igazgatósági elnökön kívül legalább 15 oly részvényes jelenléte szükséges, kik együtt, akár saját részvényeikkel, akár más részvényesektől nyert meghatalmazásokkal összesen 25 részvényt képviselnek.

Ha annyi részvényes nem jelen meg, a meghiusult gyűlés napjától számítandó 14 napra újabb közgyűlés hívatik össze s azon a jelenlevők — tekintet nélkül számukra — érvényesen határoznak.

22. §. Közgyűlési határozatok érvényéhez a jelenlevők általános szótöbbsége kívántatik; szavazat egyenlőség esetében az elnök dönt.

Az alapszabályok megváltoztatása iránti határozatok érvényéhez a jelenlevők szavazatának kétharmadrésze szükséges.

Feloszlás iránti határozatnál nem gyakorolhat egy részvényes sem öt szavazatnál többet s ily határozathoz az összes részvényesek kétharmad szótöbbsége kívántatik.

FERENCZ-

Pálinka (Sósorszesz),

VÉRTES

gyógysz.-féle

használatban a leghatásosabb.

Ára egy üvegnek 1 és 2 korona.

Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és fűszerkereskedésekben. — Egyedüli főraktár Nagyvárad és vidéke részére i. G. Weisz Bernát, urnál.

Raktárak Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és Kiss, Wurst József, Wachsmann Albert, ifj. Popper József és Mertz Nándor uraknál, valamint Nyíry György ur gyógytárában, a hol azon kívül kaphatók a »SAS« gyógyszertár világhírű gyógyszerei, u. m.: dr. Heuffel-féle *gyomóresszencia*; dr. Heuffel-féle *vértisztító tabletták*; *Herakules-fürdői kőszén-szesz* stb. A hol nincsen raktáron, megrendelhető egyenesen a készítőtől: **VERTES LAJOS** „Sas” gyógyszertárában, Lugos 2/a sz.

SZANDITZ ADOLF

új confectio terme.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint tisztelt vevőim szives tudomására hozni, miszerint a Bémer-téren levő üzlethelyiségem feletti emeleten a mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelőleg berendezett

női felöltő-termet nyitottam,

melyben a

legújabb divatu párisi, berlini és bécsi modellek
a legnagyobb választékban kaphatók.

Ezen új vállalatom a nagyérdemű közönség jóakaró figyelmébe ajánlva maradtam

251 1-10

kiváló tisztelettel

SZANDITZ ADOLF.

CARLSBADI CZIPŐK!

Az őszi és téli évadhoz ajánlja

NÁDOR L. és TÁRSA

Zöldfa-utcza, dr. Munk-féle Bazar-épületben

a legújabb **KALAPOKAT.**

Legnagyobb czipő-raktár
és legolcsóbb bevásárlási forrás!

Fehér és színes férfi és fiu ingek, gallér és kézeltők a legjobb minőségben. Nyakkendők, valódi prágai kesztyűk, pénz- és szivartárczák, esőernyők, séta botok. francia és angol illatszerek, valódi email ing- és kézeltő gombok, nyakkendő tük stb.

(239) 3-10

Kalap különlegességek

valódi angol, olasz és Pless kalapok főraktára.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek!

Vízmentes BAGARIA csizmák!

Valódi Jäger alsók és harisnyák!

(Haj-Regulator) egyedüli szer őszi haj természetes szín visszanyerésére!

Naponta friss csemege és gyögzszőlő

a legnemesebb **Chasselas**, muskotály s **Hybrid** fajokban.

(Fehér, rózsaszín, piros és kék.)

Az 1885. évi nemzetközi szőlőkiállításon Budapesten az

„**ELSŐ TISZTELET-DÍJ**”-jal kintüntetve.

Fehér csemege szőlő kilója	— — —	30	kr.
Rózsá bakator	— — —	44	„
Zamatos muskotály	— — —	48	„
Csemege szőlő vegyítve az összes legjobb fajokból, kilója	— — —	40	„

Duránczai őszi baraccz,

óriási nagy, ritka szép faj, kilója — — — 60 kr.

Rohonczy Gida világhírű

„TISZA GYÖNGYE”

czukor-dinnyécének lerakata.

1 kosár 5 kilós csemege szőlő	— —	2	frt — kr.
1 „ 5 „ óriási baraccz	— —	2	„ 20 „

Kosarak, gyümölcs-szállításhoz a legolesőbb árban.

Ajánlom még tisztán kezelt, természetes

hegyi boraimat,

literjét 24, 32 és 40 krajczárjával.

100 liter 21 forint.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.

(232) 4—0

Telefon összeköttetés!

SZABÓ GYULA

Első nagyváradai gőz- és vizerőre berendezett műfestő és vegyészeti ruhatisztító intézete.

Nagyvárad, N.-Körös-utca 720. szám, saját ház.

Fiókvállalat Zöldfa-utca, „ZÖLDFÁ” kávéházzal szemben.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy **König K.** budapesti műfestő és vegytisztító-gyáros ur helybeli fiókvállalatának az összes raktáron levő munkáit és berendezéseit átvettem, abból kifolyólag üzletemet oly erővel gyarapítottam, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek. Törekvésem odairányul, hogy a nagyérdemű közönség bizalmát és irányomban való pártfogását kiérdemljem, ezért elhatároztam, hogy az eddigi árakból 30%-os engedménnyel fogom az eddig nélkülözött legsikeresebb festészet- és vegyészeti tisztításokat eszközölni.

Intézetemben vegyészeti tisztításnak, teljesen bontatlan állapotban: Uri- és fiúöltönyök, női- és gyermek-ruhák, mindennemű himzett munkák, katonatiszti ruházatok mindennemű egyenruhák, egyházi ruhák, sálók, belépők, csipkék, szallagok, selyem- és bőrkeztűk, napernyők, tollak, szarvasbőrnadrágok, színházi ruhák, csipke- és tunisz függönyök, szobaszőnyegek, butorszövetek.

Mind ezen tárgyak gőz általi festéssel kívánatszerinti színre, mintaszerint a legsikeresebben festhetők. Félzör, satin, vagy creton kelmék a festés után a legdivatosabb mintanyomatokkal láthatók el.

Tájékoztató alább jegyzem az egyes tárgyak vegyészeti tisztításáért számítandó árakat egy férfi-öltöny javítással 1 frt 50 krtól feljebb, tisztí (Peásevics) nadrág 70 kr., vászon nadrág 40 kr., blous 1 frt 50 krtól feljebb, napernyő 80 kr., keztű és nyakkendő 15 kr., csipke-függönyök tisztítva vagy butorhoz illően festve 30 krtól feljebb.

A szintársulat t. tagjai részére: férfi-öltönyök 1 frt 40 krtól, női ruházatok, alj és blous 1 frt 40 krtól feljebb, különleges darabok mélyen leszállított árban. A tisztított tárgy az átadás után azonnal használathoz vehető. Előforduló gyász eseteknél, ruhák haladék nélkül festetnek. Postai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nem mulasztom el a nagyérdemű közönségnek egyidejűleg az irántam tanúsított eddigi szives pártfogását megköszönni s kérem továbbra is engem ebben részesíteni.

Teljes tisztelettel

SZABÓ GYULA,

ruha vegytisztító és műfestő.

(157) 18—20

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN.

ORGONA-ÉPÍTŐ

SZEGEDEN.

Lakása:

Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Gyára:

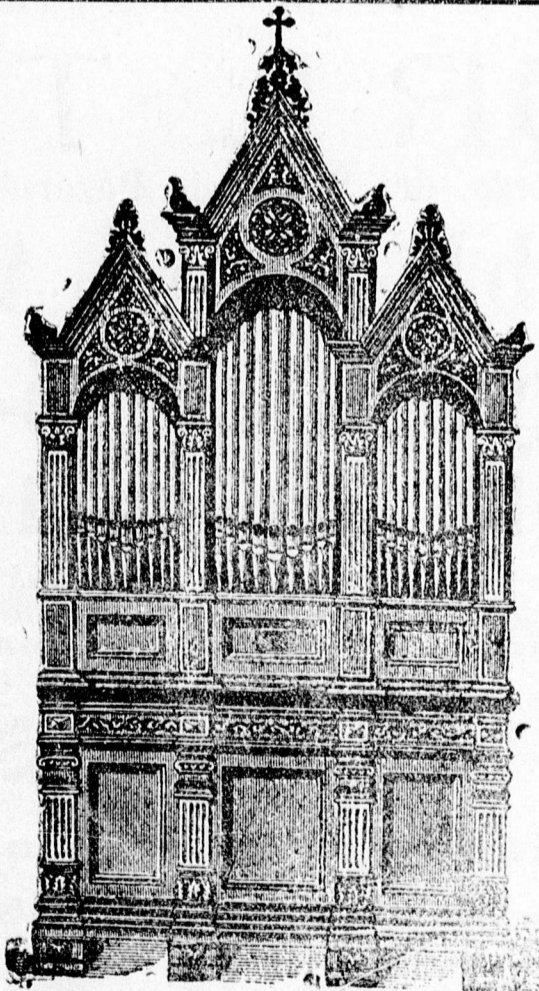
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Előljárásságoknak és a nagyérdemű közönségnek, hogy a legújabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradról a magyar alföld metropoliszába

(228) 3—20 Szegedre

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint gyáramon kívül más hason rendeltetésű ipartelep nem létezik, hogy így a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégíthessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-építés titkait minden irányban elsajátítottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégíteni. Minélfogva elvállalok **UJ ORGONAK ÉPÍTÉSÉT** bárminő alakban és nagyságban jutányos árak mellett a

legújabb és legpraktikusabb rendszer szerint. Ugyazint régi orgonák átépítését és javítását jótállás mellett. Továbbá orgonák és zongorák hangolását, évi gondozását és jó karban tartását, valamint harmoniumok előállítását stb.

Uj harmoniumokat kellemes, erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.

Elvállalok végre templomi berendezéseket, úgy mint oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztlő kúta és padok stb. készítését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben.

Rajzok és költségvetések készítéséért díjat nem számítok.

Mindennemű megrendelést gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítek

Mély tisztelettel

Soukenik János.

Kész

női felöltők és ruhaszövetek

 feltűnő olcsó árakban

Flegman Ármin

divat-termében, (245) 2-5

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Oszi gallérok, gyönyörű kivitelben	1.55 krtól
Őszi gallérok, finom fekete adriából	4.80 «
Legujabb esőköpenyek, levehető gallérral	10.— «
Szines kabátok, jó posztóból	3.50 «
Fekete kabátok, selyem béléssel	6.50 «
Téli kabátok, vattázva	6.75 «
Téli kabátok, posztó béléssel	6.75 «
Téli kabátok, finom posztóból, posztó béléssel	10.— frttól
Téli kabátok, legfinomabb posztóból	12.— «
Angol Krull kabát, posztó béléssel, ujdonság!	9.— «
Finom félrad, valódi Thibettel	15.— «
Karaküll-peluche gallér	10.— «
3000 darab gyermekköpeny	3.— «
Kitűnő ruhakelmék, méterenkint	—30 krtól
Divat-ruhaszövetek, méterenkint	—50 «
Különleges-ruhaszövetek, méterenkint	70 krtól 3 frtig
Fekete terno és divatmintáju, méterenkint	—33 krtól
Fekete és szines ruhaselymek, méterenkint 55 krtól	2.50 krig
Egy vég chiffon, egy vég vászon, egy vég canavász	4.50 krtól

Függönyök, ágyterítők, szines és fehér barchettek, ugyszintén téli kendők, karmantyuk, diszkellékek versenyt kizáró olcsó árakban.

 Mérték utáni ruhák utolsó divat szerint 20 forinttól kezdve.

Ujdonságok!

Ujdonságok!

AZ 1895-IKI ŐSZI IDÉNYRE UJDONSÁGOK!

A legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig

BLOUSOK

és pedig 1 frt 50 krtól 18 frtig. — Különösen figyelemre méltók:

Leányka ruhák és felöltők feltűnő nagy választékban,

kifűnő izlésű

kézi munkák és legújabb ruhadiszek,

melyeknek megtekintésére kéri a n. é. közönséget

FREYBERGER ALBERT,

Nagyvárad, Fő-utca, Bazár-épület.

(229) 6—10

Nagy választék!

Nagy választék!

Értesítés

a Rimanóczy-fürdőből.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fürdőmben esz- közlendő **nagy takarítás** végett az összes fürdőhelyiségek

hétfő f. hó 23-tól vasárnap f. hó 29-ig zárva maradnak.

(250) 1—1

Teljes tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Fröhlich József

MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE
NAGYVÁRADON.

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmebe kitűnő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Alapítatott 1835.

Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr. 3 frt.

Elsőrendű husvét-méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr.

Sárga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.

Másodrendű méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.

Műviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.

Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr., 1 kgr. 2 frt.

Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra — bérmentve szolgálók. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 kgramm mennyiségtől kezdve, bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva, bérmentve szállítom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

(44) 0—17

FRÖHLICH JÓZSEF.

Egy ügyes fiu tanulólul fölvetetik.

„Hungária-kávé“

százezrek által elismert legjobb tápszer, mely az ázsiai szemes kávé pótolja. A »Hungária-kávé« minden háztartásra nézve napi használatul a legmelegebben ajánlatik, mert úgy felnőttek, mint gyermekeknél a

gyomorból és belekből a nyákat és minden az emésztést akadályozó anyagokat eltávolít, a gyomrot és vért tisztítja. A jó étvágyakat elősegíti, táplál és erősít. Mint házi-szer kitűnő sikerrel használattik: étvágyhiány, gyomor- és bélhurut, gyomor- és fejföres, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, álmatlanság ellen: enyhülést eredményez aranyér-, ideg-, szív- és tüdőbajoknál. Igen jó hatást gyakorol rhachitikus gyermekeknél és ezek tartós bélhurutjánál. **Súlyos betegségek után** megfogyottak és olyanoknál, kik ideg- és hystericus bántalmak miatt ázsiai kávéval nem élhetnek, a »Hungária-kávé« rendkívül erősítőnek és táplálónak bizonyult, sőt a betegségek tartama alatt ezen kávé az **egyetlen**, mely a nélkül, hogy izgatólag hatna, kellemes zamata és jó ize által **a beteget felüdit**.

1 kiló ára 1 forint 20 kr. Megrendelhető postán **utánvétellel**, vagy a pénz előleges beküldése mellett

Szalády Antal gyárosnál

(246) 1—10

Budapest, VI., Andrássy-ut 86/T.

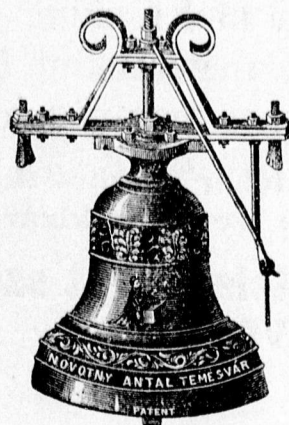
Nagyváradon: Janky Antai, Kádár és Kiss, Tóth Zsigmond, Wurst József, Mezey János és Ifj. Popper József uraknál.

NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érczöntődéje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jóállás mellett, vertvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 1—26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.